

Межі міста та інші вірші

КУПИТИ

Книжка вибраних віршів сучасного сербського поета Гойко Божовича «Межі міста та інші вірші», що складається із дев'яти розділів, - перші українське видання та український переклад його поезій. Вірші Гойко Божовича стануть відкриттям для українських читачів і неабияк потішать тих, хто розуміється на справжній поезії.

Кожен поетичний текст Гойко Божовича - це окрема історія, подія, точка, що поєднує в собі момент переживання, минуле (недавнє чи дуже віддалене у часі) та позачасовість. Якщо уявити поезію Гойко Божовича як систему координат, то її ліричний герой завжди у точці нуль, тобто в епіцентрі. А головним героєм цієї поезії є думка, яка «прошиває», пронизує простір і час, рухаючись з найбільш високою із усіх можливих швидкістю і, власне, долаючи неможливе. Саме думка надає слово і смислу буттю, вміщеному у тексти Божовича. Це дазайн-поезія, а тому вона ніколи не втратить своєї актуальності, завжди зачіпатиме людину, адже вона про переживання людиною себе у великому світі, який постійно трансформується, перетікає із форми у форму, підкреслюючи свою велич і водночас крихкість людини та тимчасовість раси людської.

Гойко Божович належить до того покоління, яке пережило Югославські війни, тому тут багато болісних тем, навіть до апокаліптичних картин, як-от у вірші «Малюнок». Але читач не натрапить на жодне нарікання: очевидно, тому що автор зазвичай історичні теми виводить на рівень міфу та архетипу, створюючи епічну атмосферу. Зокрема цими темами для українських читачів вірші Божовича звучатимуть актуально. Тому особливо відлунюватиме розділ «На нічій землі».

Поезія Божовича - це територія вишуканого метафориста («слова / Прослизують між нами, / Як форелі / В гірських потічках...»). Ще один помітний засіб Божовича - деталізація. Із чітких деталей та кольорів він збирає свої панорами.

А якщо говорити про графіку віршів Божовича, то це поезія чітких ліній ландшафту, рельєфу та горизонту, що дуже вдало і точно передала в ілюстраціях дизайнер видання Марія Білінська.

ВИДАВНИЦТВО

ISBN 978-617-614-243-0

9 786176 142430

Гойко Божович

МЕЖІ МІСТА ТА ІНШІ ВІРШІ

МЕЖІ МІСТА ТА ІНШІ ВІРШІ

Гойко Божович

Гойко Божович

МЕЖІ МІСТА
ТА ІНШІ ВІРШІ

УДК 82-1
Б 76

Божович, Гойко
Межі міста та інші вірші : Вибрані поезії / Гойко Божович ;
Переклад із сербської Алли Татаренко. – Чернівці : Книги – ХХІ,
2019. – 128 с.

ISBN 978-617-614-243-0

Република Србија
Министарство културе и информисања

Ова књига је штампана уз финансијску помоћ
Министарства културе и информисања
Републике Србије.
Ця книга видана за фінансової підтримки
Міністерства культури та інформування
Республіки Сербії.

Жодну частину з цього видання не можна копіювати або від-
творювати в будь-якій формі без письмового дозволу видав-
ництва.

ISBN 978-617-614-243-0

© Gojko Božović, 2019
© Книги – ХХІ, 2019, видання українською мовою
© Алла Татаренко, 2019, переклад
© Марія Білінська, 2019, обкладинка та дизайн
Усі права застережено

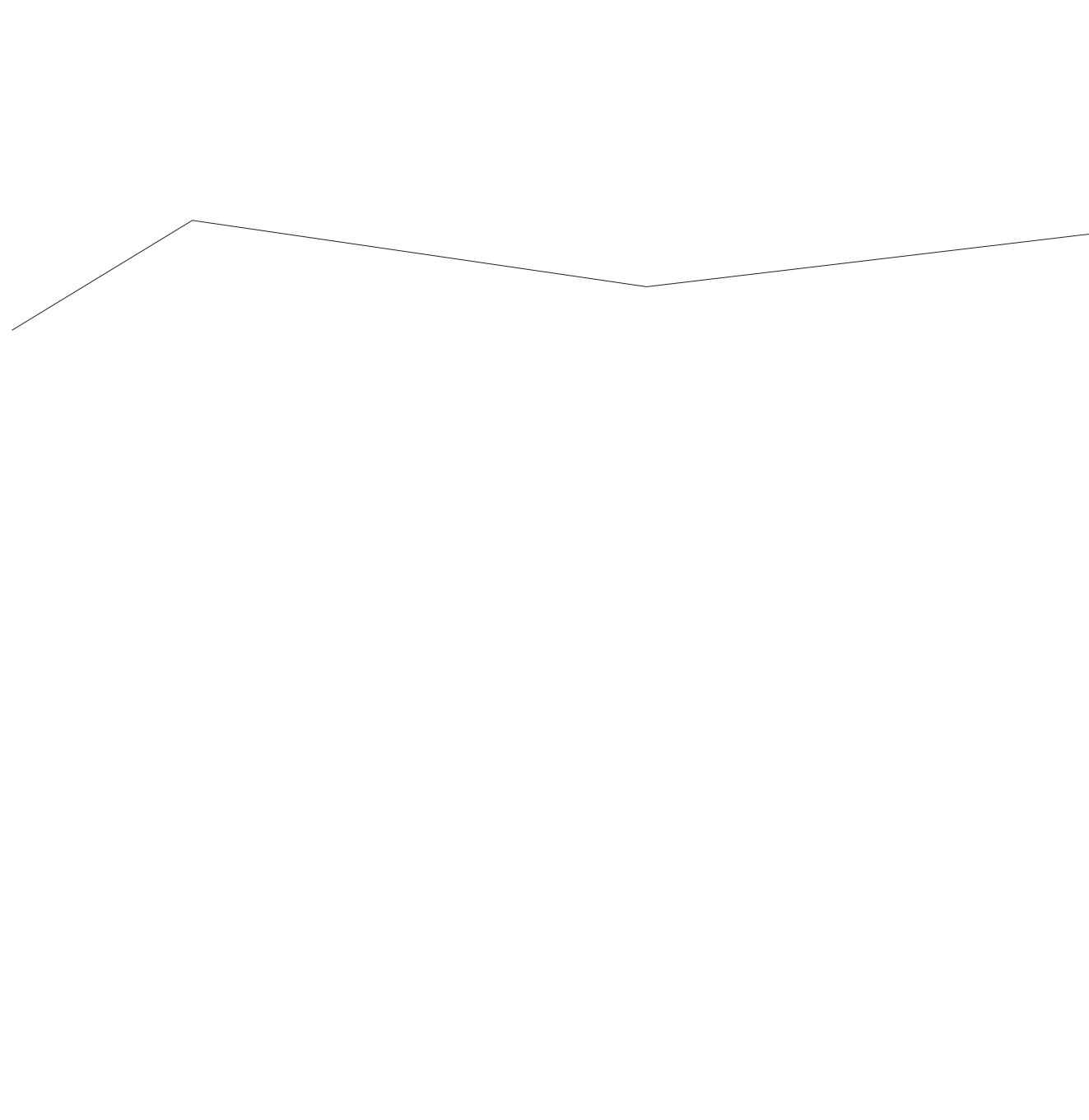
Гойко Божович

МЕЖІ МІСТА
ТА ІНШІ ВІРШІ

Вибрані поезії

Переклала із сербської
Алла Татаренко

ЗМІСТ

Вихід.....8

Стихії.....21

На нічийй землі.....32

Хвиля.....46

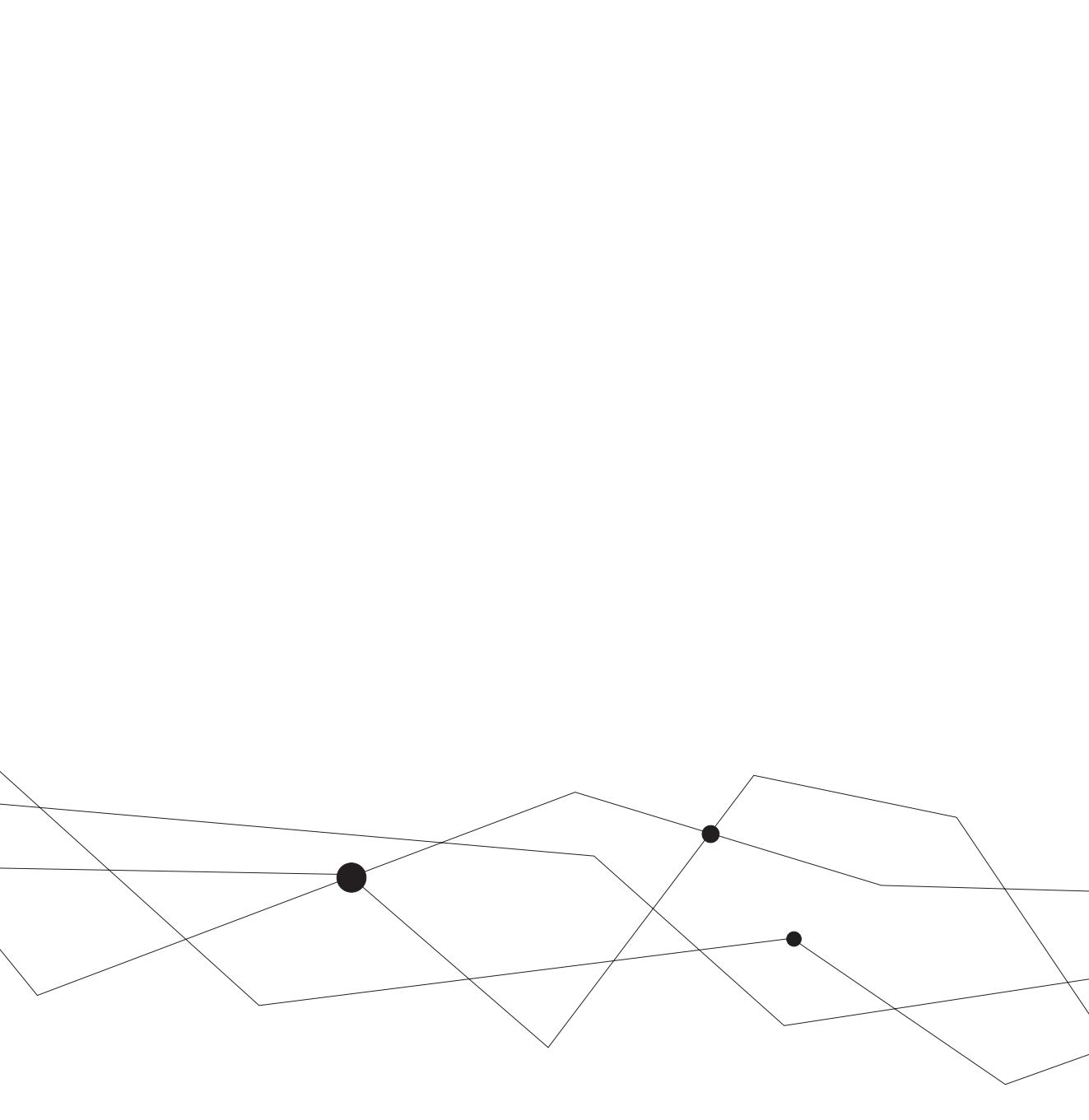
Як у оповіді.....61

Межі міста.....74

Хроніки.....86

Ближні божества.....100

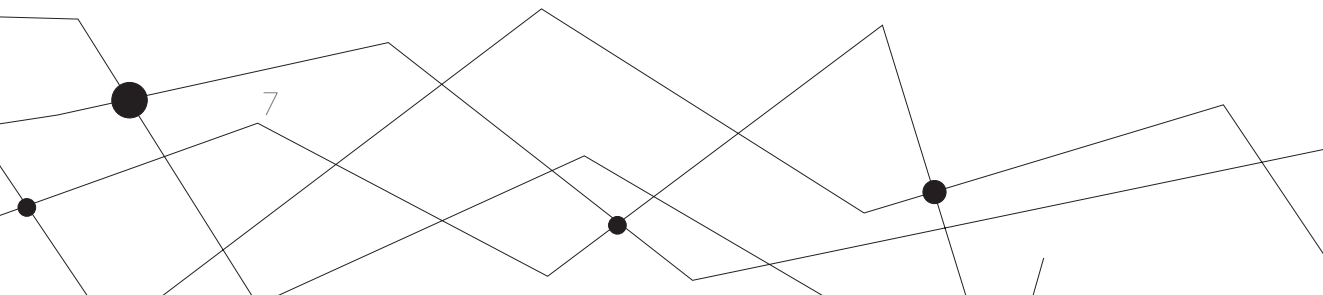
Папороть.....113

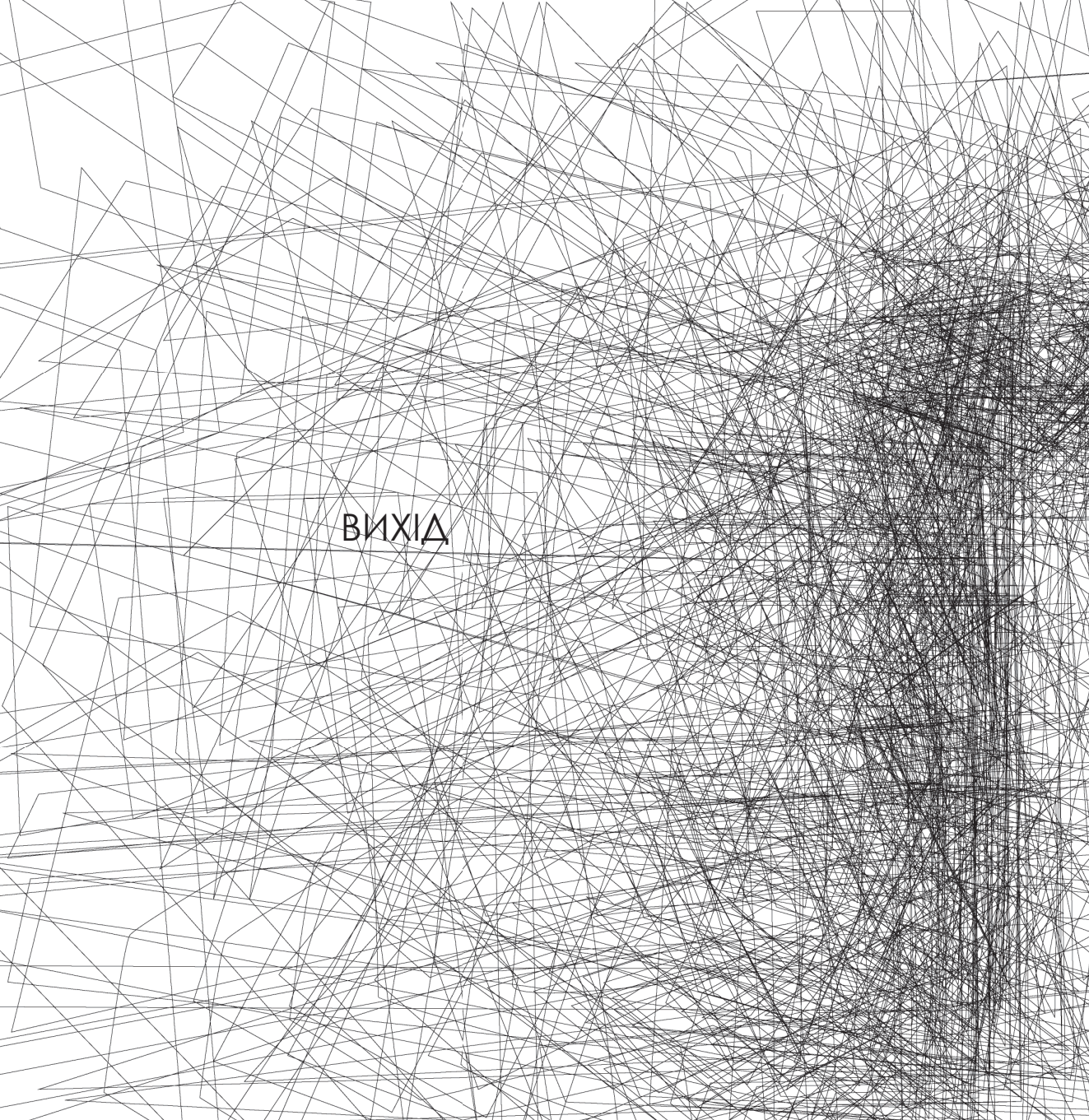

ЯК ХВИЛЯ

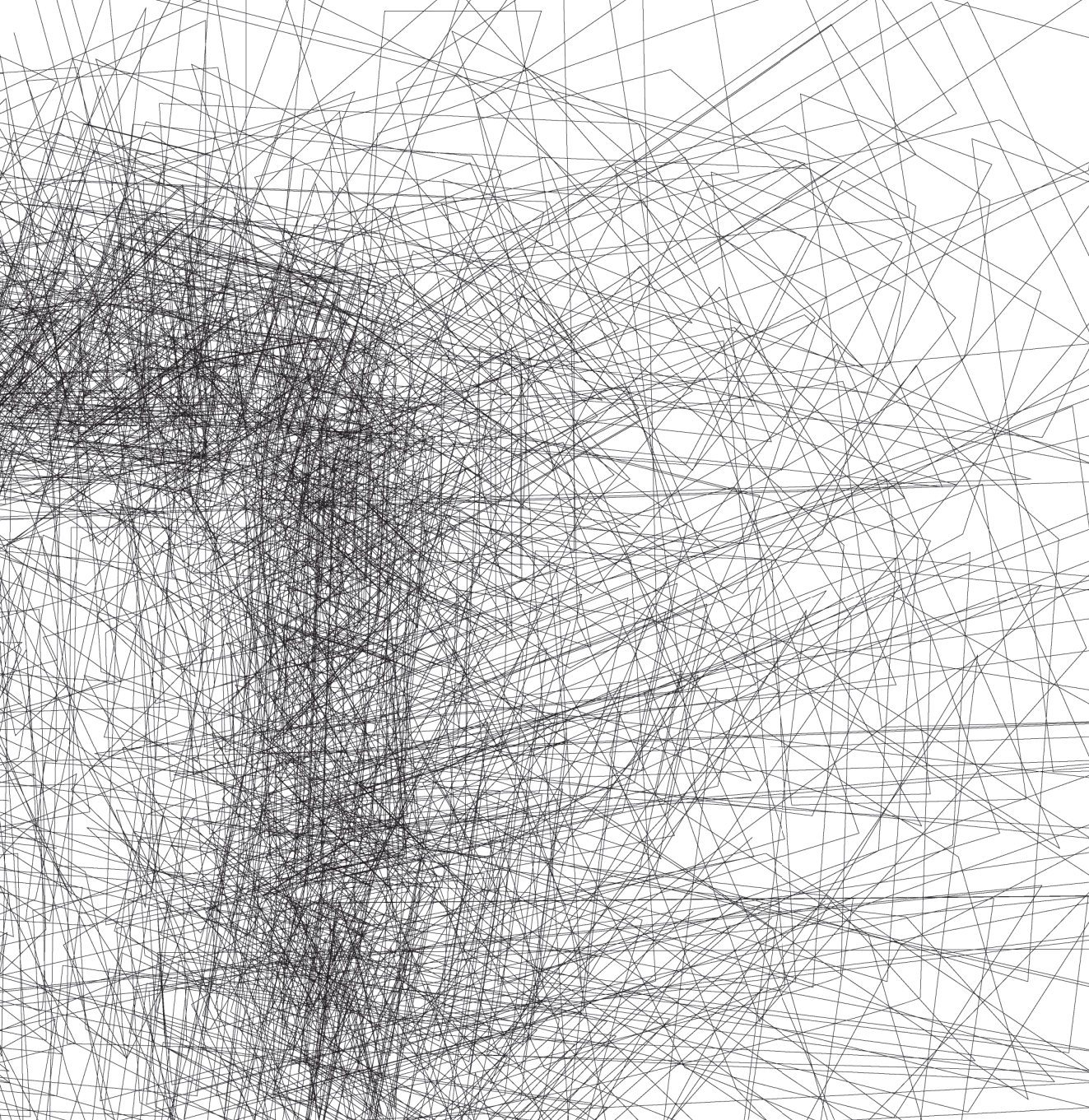
• • •

Голоси дзвеніли і замовкали,
Як ножі й виделки на бенкеті, звук якого доходив
До цієї тераси, де все, що є видимим,
Перетворювалося на дійсність.
І з якої я, разом із сином,
Нетерпляче дивився вперед, в тіло міста,
Ніби в тій тілесності я відкрию
Ще не бачені досі картини,
Причини усіх голосів
І голоси всіх причин.
Сміх накочувався, як хвиля
З глибини свавільного моря,
І раптово зникав, без слова пояснень:
«...передвоєнний стан...»
«ми програємо...»
«ми виснажені страшенно...»
Та й це лиш тільки на мить.

ВИХІД

ВИХІД

• • •

Я виходжу на денне світло.
За моєї спиною дні, проведені в світлі кімнати.
Голосам, що озвучували якесь питання
Чи довірливий сміх,
Прийшли на зміну швидкі голоси ранку,
Що прагнуть зняти сонливість.
Так настав кінець дводенного перемир'я,
Укладеного без віри в його тривалість,
З вірою, що в тимчасовості створюються
Бажані форми життя.
Настає неділя, більш вагома за всі
Неділі, що їй передують,
І вже тепер із сумнівною гідністю
В очах днів, що надійдуть.

МАЛЮНОК

• • •

Жахаючий спокій затоки вранці,
Порт, який сів на обмілину з покинутих кораблів,
Тінь, упіймана, коли вона відступала,
Слід стопи, що залишив мандрівник після кораблетрощі
Або якийсь бог з місцевого маловідомого міфу.
Пісок, змішаний із тілесним потом,
Із енергією підступних залоз.
Контактна лінза, відкинута необдумано і поспішно,
Книжка, покинута після читання і засмагання,
Розгорнута на тій сторінці, де
Напівсон зруйнував отой світ, який міг би постати.
Те, що вчора було газетою,
А сьогодні – папір, старіший від свого походження,
Знахідка в пошуках утраченого часу.
Жахаючий спокій затоки вранці.

КРАЄВИД

• • •

Я б зараз подався
В останні простори краєвиду,
Який відкривається з вікон вітальні
І виходить в розмиті трави,
До закритих в собі дерев,
У спокій, що скріплений смолою-печаттю.
Справді міцна гарантія
Для певного дня.
Коли я туди потраплю,
Останнім простором краєвиду
Буде місце, де я зараз перебуваю.

ПОГЛЯД

• • •

Щоб побачити політ птаха –
І той лінивий, і також отой,
До якого груди ще не готові, –
Потрібен талант.
Бо як ще побачити того, що дивиться.
Того, що зрікся
Спостережного пункту, щоб бачити:
І нас, що вдивляються,
І скелю, що переростає в провалля,
І межу світла, що пересувається
На колись знайомому обрії,
І своє відбиття в світлих фалдах води,
І обіцяння поживності,
Далеке, як обіцянка сенсу.
І щоб побачити це, чогось
Потрібно буде зректися:
Рішучості або мрії про місце,
У якому стає доступним світ.

СХИЛОМ УНИЗ

• • •

Коли я востаннє
Їхав тією дорогою,
Сипались вниз по схилу
Колір землі й колір повені, що відступила.
Земля зникала, вкрита предметами,
Викинутими з автомобілів,
Рух яких – єдина гарантія,
Що колись все опиниться на властивому місці.
Дорога зникала з очей
І виринала з-за повороту,
Як здобуте плато передбачуваності.
І де-не-де з'являлася річка,
Якщо це була та сама річка,
В якій збирались всі видимі води.
Але не видно було будинків.
Ніби ще не надумались, хто в них житиме,
Хоча ми проїздили краями,
Де будинки руйнують ґрунтовніше, ніж будують.
Жодна людина не рухалася
Вздовж усамітненої дороги.

ВОГНІ

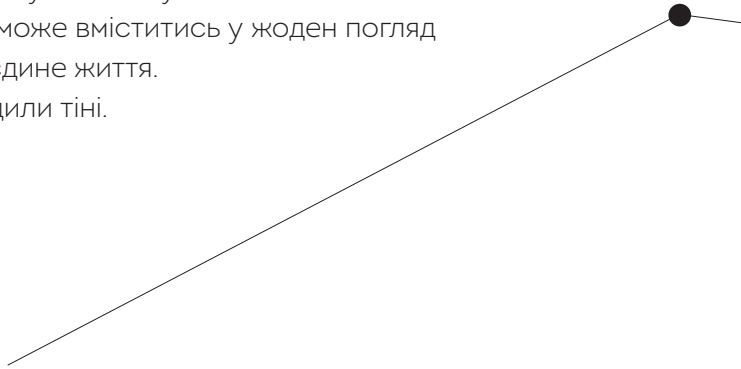

Перш ніж я перейшов ріку,
На тому боці засвітились вогні.
Світло спалахувало, і збудження
Підростало, неначе тісто.
Вогні рухалися,
Як жвавi пломінчики.
Ніби пожежа прийшла, щоб узяти своє,
І забрала все, що їй заманулося.
Та ніхто не вийшов з розмитих будинків
Ані з німих багатоповерхівок.
Навіть вечірній звук дзвону
Не дарував надії,
Навіть свист вітру
Не давав ніяких пояснень.

ІМЛА

Неподалік від місця, на якому
Місце зімкнулось кільцем, нарешті в собі замкнувшись,
Перетворившись на крапку, яку легко собі уявити,
З якої променями розходяться вулиці,
Малі й великі, брудні й галасливі,
Запруджені натовпами і вулиці з відлунням,
Особливо дзвінким через самотність.
Простір захопили будинки,
Що майже полягали на землю,
Позбавлені будь-якої міської висотності.
Я уважно дививсь на цей простір,
На вростання в розквашену землю,
Щоби хоч щось записати.
Але чим довше дивився,
Тим більше бачив затемнених місць.
Наприклад, огорожі – зелені, облуплені,
Від яких погляд втрачає силу.
Я починав розуміти, чому неможливий опис
Того, що не може вміститись у жоден погляд
Ані в одне-єдине життя.
Звідти доходили тіні.

Звуки – від стишених до важких,
Вільні від занепокоєння, як почують їх інші.
Кроки, які нікого не ведуть на видноту.
Я бачив те, що можна побачити.
Змінював місце і так випробовував
Звивистий нахил вулиці.
Потім махнув рукою.
Не лише через марність,
Але й на знак привітання
Отому, що було видимим спершу,
А потім ставало передчуттям.
Імлою сонних очей.

НОВЕ ЖИТТЯ

Чи пам'ятаєте ви моменти,
Коли змінювалось ваше життя?
Здавалось, назавжди:
Нове життя, нові речі.
Ніби й не було, чого вже немає.
Слід було жити з новим досвідом,
Примирившись із іншими,
Якщо вже із собою
Примиритись не можна.
Аж поки раптом
Життя не стане чимсь іншим.
Здається, назавжди.

У ПАРКУ

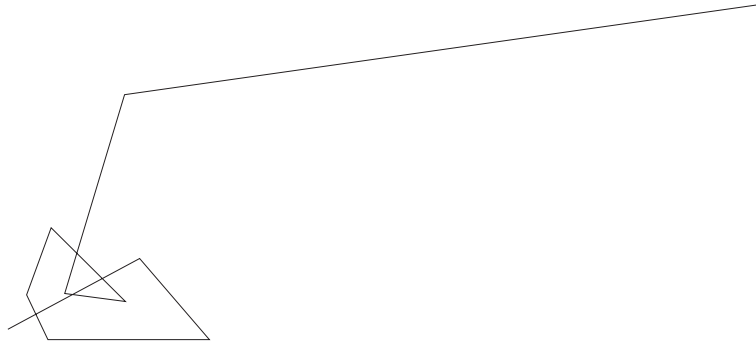
• • •

Залишитися в парку
Будь-якою ціною.
Залишитися в парку,
І коли завмре сонце,
І коли голоси –
Вже не друзів слова,
І коли серед інших форм
Листя потоне,
І коли ніч принесе
Страхи з дитинства.

СЕРЕД НОЧІ

• • •

Душа – пробуджений звук,
Який під вечір оселюється
У сповільнених перехожих.
Вигук радості, від якої
Не змінилось нічого.
Схоплений відблиск
Чогось, що було залишене,
Аби стати видимим з автомобіля
Серед ночі.

СТИХІЇ

СТИХІЇ

Дійсність посіла простір поезії.
Вблід перейшла річку,
Про недоступність якої
Говорили втомлені плавці.
На другому березі досліджують
Стихії для виживання.
Земля втрачає вагу
В очах спадкоємців.
Коло ватри завмерли розмови.
Повітря стає голосним з функціями провідника.
Вода ковзає по невпевнених долонях.
Разом зі слідами снів,
Що виникли до виринання
У дійсність.

СЛОВА

Обмінюючись думками,
Розуміли ми, що слова
Прослизають між нами,
Як форелі
В гірських потічках,
Які захлинаються від хвилювання,
Білі від швидкості.

Але не знали ми,
Що слова залишаються
Між нами настільки довго,
Що тишу,
Сповнену сказаних слів,
Можна вхопити пальцями.
Нарешті щось, що можна помацати
В ці дні не зими й не літа.

ЯК РІКА

• • •

Окремі слова
Втратили сенс,
Як гроші
В період інфляції,
Як ріка
Під час повені.
Треба їх залишити
Осторонь.
Хай би навіть вуста
Відчували спрагу,
Хай би навіть між ними
Віяв чимраз сильніший вітер.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ